

Posudek
na diplomovou práci

„PREVENCE KRIMINALITY V RÁMCI UČIVA NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH
V PRAZE“

Autorka: Bc. Marta HÖFEROVÁ

Diplomantka si zvolila pro svou diplomovou práci závažné a aktuální téma. Škola totiž sehrává velmi důležitou roli v socializaci mladé generace. Tato instituce je místem, kde lze předávat na dobré úrovni společenský ethos, vyzbrojit nastupující generaci potřebnou sumou teoretických poznatků a – v neposlední řadě – mnohé věci sociálního života nacvičit a opravit. Zvláště důležité je využít těchto možností v rámci povinné školní docházky, neboť tu musí absolvovat v zásadě všechny děti, tedy i děti z rodin, které neskýtají záruku dobrého výchovného působení.

V první části práce se autorka zaměřuje na definování pojmů a to na základě citací z pramenů, probírá termíny, které mají bližší či vzdálenější vztah k zvolenému tématu. Objasňuje charakteristické rysy kriminality mládeže, všímá si kriminogenních faktorů, které by měly být brány v úvahu při dobré preventivní práci ve školách a zabývá se stručně i vývojem trestní politiky ve vztahu k mladým lidem. Zvláštní, až příliš důkladnou, pozornost věnuje problematice šikany, která se výrazně manifestuje ve školním prostředí.

V další části zaměřuje autorka svou pozornost na současný koncept MŠMT v oblasti prevence rizikového chování dětí a mládeže v ČR. Zde cituje, které oblasti sociální patologie považuje MŠMT za oblast působení v rámci primární prevence na školách. Zmiňuje, že osou primární prevence na školách je minimální preventivní program, který má být vypracován vždy na příslušný rok a jeho plnění by měl sledovat školní metodik prevence, jenž by měl účinně spolupracovat s výchovným poradcem a školním psychologem. (Už zde je třeba říci, že je škoda, že se autorka v empirické části nezaměřila na tuto povinnost škol z hlediska kvantitativního i kvalitativního.)

Prevenzi kriminality v rámci vlastního učiva na ZŠ je v práci v kapitole 4 věnováno pouze 8 stránek. To považuji za závažnou chybu, zde by totiž, dle mého názoru, měl spočívat hlavní rozborový přínos situace ve škole. Nestačí totiž jenom „rámcové“ porovnání dvou učebnic, ale je třeba dobrat se i onoho klíče, podle kterého asi učitelé vybírají probíraná témata. Myslím si, že zde by mělo ležet těžiště předložené práce. Preventivní práce totiž vyžaduje jasnou koncepci toho, k čemu chceme mladé lidi dovést a před čím uchránit (nebo alespoň varovat).

V dalším textu se dovídáme o programech pro školy, které si – myšleno jako doplňkové a nadstandardní – připravila pro školy Policie ČR (není zmíněna činnost městské policie) a akreditované neziskové organizace. Lze zde s autorkou souhlasit, že pro tyto programy zatím neexistují přesnější evaluační kritéria, organizace (a také školy jako konzumenti těchto programů) se tak mohou pouze domnívat, zda je program účinný.

V kapitole 5 upozorňuje autorka diplomové práce pouze heslovitě na některé zahraniční přístupy k realizování preventivních programů ve škole – bohužel jediným zdrojem

informací jsou přebrané poznatky z publikace autorů Matoušek – Matoušková, či - u opět v práci neúměrně široce diskutovaných programů proti šikanování - o kritiku Olwese naším odborníkem na problematiku šikanování M. Kolářem (resp. z letáků – viz. příloha 10)

Pracovníci MŠMT by jistě měli radost z hodnocení uvedeném (bez bližších dokladů) na straně 79, že totiž „...strategie MŠMT i metodické pokyny ministerstva školství podporující boj proti kriminálnímu jednání a tendence k němu...jsou zpracované na velmi vysoké úrovni... Jak ale i autorka konstatuje „problém je v jejich naplňování v praxi“. Autorka si proto správně klade otázku „jak hodnotí učitelé ZŠ význam (mělo by být asi doplněno slovo „uskutečňování“ – doplnil K.V.) prevence a způsob jejího zajištění ve výuce na ZŠ?“ Na tuto otázku měl zajistit orientační odpovědi dotazníkový průzkum na vybraných školách v Praze. Tento cíl se (částečně z objektivních příčin nespolupráce škol) v zásadě nezdařil.

Diplomantka verifikuje situaci na základě zpracovaných dotazníků od 18 učitelů z pražských škol, což znamená, že je třeba s výsledky nakládat vysoce opatrně a počet respondentů v zásadě neumožňuje žádné hlubší (důvěryhodné) statistické zpracování. Faktická výsledková data z dotazníku (jehož znění je uvedeno jako příloha 11) jsou v práci velmi obtížně dohledatelná, v textu nacházíme pouze určité závěry, zda se – dle autorky textu – hypotézy potvrdily či nepotvrdily. Pouze náhodně nacházíme relevantní údaje jednotlivých položek dotazníku (např. na str. XXXIX v jakém věkovém rozvrstvení se nacházeli učitelé).

Závěr: Diplomová práce směřuje svým tématem k diskusi o nejvhodnějším způsobu předávání preventivních poznatků žákům na základním stupni škol. Práce naznačila některé problémy v tomto směru, zůstala však při řešení problematiky na povrchu. Navrhuji proto práci přijmout a hodnotit ji stupněm „dobře“.

29.8.2012

PhDr. Kazimír Večerka, CSc.